

Orijinal araştırma-Original research

Akneli hastalarda akne şiddeti ve depresyon ilişkisi

The relationship between acne severity and depression in patients with acne

Sibel Berksoy Hayta*, **Göknur Özaydın Yavuz**, **Mehmet Fevzi Kınırcı**

Dermatoloji Kliniği (Dr. S. B. Hayta, Dr. G. Ö. Yavuz), Psikiyatri Kliniği (Dr. M. F. Kınırcı), Sivas Numune Hastanesi, TR-58040 Sivas

Özet

Amaç. Akne vulgaris genellikle yüz ve gövde üst kısmını etkileyen, pilosebace ünitenin kronik inflamatuvar hastalığıdır. Akne direkt bir psikolojik bozukluğa yol açmamakla birlikte kişide önemli psikolojik değişiklikler oluşturabilir. Özellikle orta ve şiddetli aknesi olan hastalarda vücut imajında bozulma, özsaygıda azalma, sosyal izolasyon, aktivite bozuklukları, anksiyete, depresyon, kızgınlık, intihar düşüncesi ve intihar girişimi olabileceği rapor edilmiştir. Bizim çalışmamızda amaç akne şiddeti ile depresyon arasındaki ilişkiyi incelemektir. **Yöntem.** Çalışmaya toplam olarak 171 akne vulgarisli hasta alındı. Bu hastaların 54'ünde hafif, 59'unda orta, 58'inde şiddetli akne vardı. Hastaların yaş, cinsiyet ve akne şiddetlerinin yanısıra Beck Depresyon Ölçeği uygulanarak depresyon skorları belirlendi. **Bulgular.** Akneli hastalarda depresyon varlığı ile akne şiddeti ve yaş arasında ilişki bulunmamakla birlikte, kızlarda erkeklerle göre daha fazla depresyon görülmektedir. **Sonuç.** Hastaların akne problemleri yanında psikolojik durumları da gözden geçirilmeli ve gerekirse psikolojik destek düşünülmelidir.

Anahtar sözcükler: Akne, depresyon

Abstract

Aim. Acne vulgaris is a chronic inflammatory disease of pilosebaceous unit which usually effects the upper part of the body and face. Although acne does not cause a psychological disorder directly, it can create important psychological changes in the person. Especially in patients with moderate to severe acne, it has been reported that deterioration of the body image, decreased self-esteem, social isolation, activity disorders, anxiety, depression, anger, suicidal ideation and suicide attempt may develop. The aim of our study was to examine the relationship between depression and acne severity. **Methods.** A total of 171 acne patients were included into the study. Of these patients, 54 mild, 59 moderate, 58 had severe acne. In addition to age, sex and acne severity, using Beck Depression Inventory depression scores were recorded. **Results.** Although there was no relationship between the presence of depression and age and acne severity in patients with acne, depression was more common in the females than males. **Conclusion.** As well as patients' acne problems, their psychological status should be evaluated and if necessary, psychological support should be considered.

Keywords: Acne, depression

Geliş tarihi/Received: 07 Ekim 2011; **Kabul tarihi/Accepted:** 05 Kasım 2011

***İletişim adresi:**

Dr. Sibel Berksoy Hayta, Dermatoloji Kliniği, Sivas Numune Hastanesi, TR-58040 Sivas. E-posta: drberksoy@gmail.com

Giriş

Akne vulgaris genellikle yüz ve gövde üst kısmını etkileyen, sebore, komedon, eritemli papüller, püstüller, derin veya psödokistik nodüller ve bazen de skarın eşlik ettiği pilosebace ünitenin kronik inflamatuvar hastalığıdır [1, 2]. Akne başlangıç yaşı değişkenlik gösterir. Altı-sekiz yaş gibi erken yaşlarda başlayabileceği gibi yirmili yaşlarda veya daha

geç olarak ortaya çıkabilir. Kendiliğinden remisyonlar gösterebilir. Çoğu hastada yirmili yaşlarda ortadan kaybolurken bazı hastalarda 3. ve 4. dekada kadar devam edebilir [3]. Akne direkt bir psikolojik bozukluğa yol açmamakla birlikte kişide önemli psikolojik değişiklikler oluşturabilir. Özellikle orta ve şiddetli aknesi olan hastalarda vücut imajında bozulma, özsaygıda azalma, sosyal izolasyon, aktivite bozuklukları, anksiyete, depresyon, kızgınlık, intihar düşüncesi ve intihar girişimi olabileceği rapor edilmiştir [1, 3, 4]. Akne, sebep olabileceği psikolojik etkiler sebebiyle kişinin sosyal, mesleki, akademik performansını etkileyebilir [4]. Yapılan çalışmalarda akneli hastalarda anksiyete prevalansında artış ve anksiyete ile akne şiddeti arasındaki pozitif ilişkiye dikkat çekilmektedir [1]. Çalışmamızda amaç akne şiddeti ile depresyon arasındaki ilişkiyi incelemektir.

Gereç ve yöntem

Çalışmaya toplam olarak 171 akne vulgarisli hasta alındı. Bu hastaların 54'ünde hafif, 59'unda orta, 58'inde şiddetli akne vardı. Hastaların yaşları 13 ile 32 arasında değişiyordu. Yaş ortalaması $19,10 \pm 3,24$ idi. Hastalara Beck Depresyon Ölçeği uygulanarak yaş, cinsiyet ve akne şiddetleri kaydedildi. Elde edilen bilgiler Statistical Package for the Social Sciences [(SPSS) SPSS Inc., Chicago, IL, USA] versiyon 14,0 kullanılarak değerlendirildi. Verilerin değerlendirilmesinde ki-kare testi ve Pearson korelasyon analizi yöntemleri kullanıldı. P değerlerinin 0,05'ten küçük olması anlamlı kabul edildi.

Bulgular

Cinsiyete göre akne şiddeti değerlendirildiğinde bulgular Tablo 1'deki gibiydi.

Tablo 1. Cinsiyete göre akne şiddeti karşılaştırılması.

		Akne şiddeti			Toplam
		Hafif	Orta	Şiddetli	
Cinsiyet	Kadın	39	34	25	98
	Erkek	15	25	33	73
Toplam		54	59	58	171
$\chi^2 = 9,7, p=0,007$					

Buna göre akne şiddetinde kadın ve erkekler arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık vardı. Erkeklerde şiddetli akne, kadınlarda ise hafif akne daha fazla görülmekteydi. Yaş dağılımına göre akne şiddeti karşılaştırıldığında bulgular Tablo 2'deki gibiydi. Buna göre yaşla akne şiddeti dağılımı açısından istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Beck depresyon skorları

- 0-9 normal
- 10-18 hafif depresyon
- 19-29 orta derecede depresyon
- 30-63 şiddetli depresyon

Tablo 2. Yaşa göre akne şiddeti karşılaştırılması.

		Akne şiddeti			Toplam
		Hafif	Orta	Şiddetli	
Yaş	10-20	40	41	40	121
	≥ 21	14	18	18	50
Toplam		54	59	58	171
$\chi = 0,42, p=0,80$					

Yukarıdaki eşik değerlerine göre depresyon şiddeti değerlendirildi. Bu ayırımı göre cinsiyet ile depresyon skorları arasındaki ilişki karşılaştırıldığında bulgular Tablo 3'teki gibiydi.

Tablo 3. Cinsiyet ile depresyon skorları arasındaki ilişki.

		Depresyon tasnif				Toplam
		Normal	Hafif	Orta	Şiddetli	
Cinsiyet	Kadın	32	42	17	7	98
	Erkek	39	18	10	6	73
Toplam		71	60	27	13	171

$\chi^2 = 8,71, p=0,03$

Buna göre depresyon görülme sıklığı açısından cinsiyetler arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Erkek hastalarda daha az depresyon görülmekteydi. Yaşla depresyon arasındaki ilişki incelendiğinde bulgular Tablo 4'deki gibiydi.

Tablo 4. Yaşla depresyon arasındaki ilişki.

		Depresyon ayırımı				Toplam
		Normal	Hafif	Orta	Şiddetli	
Yaş	10-20	52	42	20	7	121
	≥21	19	18	7	6	50
Toplam		71	60	27	13	171

$\chi^2 = 2,17, p=0,53$

Buna göre akneli hastalarda yaş ile depresyon varlığı açısından istatistiksel olarak anlamlı bir sonuç bulunamamıştır. Akne şiddeti ve depresyon ilişkisi incelendiğinde bulgular Tablo 5'teki gibiydi. Depresyon ayırımı bu aşamada revize edilerek normal sınırlarda depresyon skoru olanlarla, normalin üzerinde depresyon skoru olanlar olarak ikiye ayrıldı.

Tablo 5. Akne şiddeti ve depresyon ilişkisi.

		Depresyon skoru		Toplam
		Normal	Yüksek	
Akne şiddeti	Hafif	18	36	54
	Orta	31	28	59
	Şiddetli	22	36	58
Toplam		71	100	171

$\chi^2 = 4,75, p= 0,09$

Buna göre akne şiddetiyle depresyon skorları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanamamıştır. Akne şiddeti ve depresyon arasındaki ilişki incelendiğinde, akne şiddeti ile depresyon skorları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir korelasyon saptanamamıştır (Spearman $r=0,02, p=0,77$).

Tartışma

Deri hastalıkları ile psikiyatrik hastalıklar arasındaki ilişkiye dair bilgilerimiz her geçen gün artmaktadır. Özellikle akneli hastalarda yapılan çalışmalarda değişik psikiyatrik bozukluklar rapor edilmiştir. Özsaygıda azalma, sosyal fobi, telaş, anksiyete, depresyon, utanç, intihar düşüncesi ve intihar girişimi, iş yaşamında zorlanma bildirilen bozukluklardır [1, 3]. Adölesanların %30-50'sinde akneden dolayı psikolojik değişiklikler olduğu bildirilmiştir [3]. Akneli hastalarda anksiyete ve depresyon prevalansı çalışmaları arasında farklılık gösterir. Bazı çalışmalarda anksiyete prevalansındaki artış akne şiddeti ile pozitif ilişkili görülürken, diğer bazı çalışmalarda anksiyete ve depresyon prevalansı ile akne şiddeti arasında ilişki kurulamamaktadır [1].

Golchai ve ark. [1]'nin 2010 yılında 82 akneli hasta ile yaptıkları çalışmada anksiyete ve depresyon skorları ile akne şiddeti arasında ilişki bulunmamıştır. Yolaç ve ark. [5]'nin 2008 yılında 83 akneli hasta ile yaptıkları çalışmada akne şiddeti ve akne lokalizasyonu ile psikolojik semptomlar arasında ilişki bulunmamıştır. Rehn ve ark. [6]'nin 2008 yılında 165 akneli hasta ile yaptığı çalışmada akne şiddeti ile depresif semptomlar arasında ilişki bulunmamıştır. Yazıcı ve ark. [7]'nin 2004 yılında 61 akneli hasta ile yaptıkları çalışmada akneli hastalarda kontrol grubuna göre daha fazla anksiyete ve depresyon bulunmasına rağmen akne şiddeti ile Assessment of Quality of Life, Dermatology Life Quality Index ve Hospital Anxiety and Depression Scale (HADS-A) skorları arasında ilişki bulunmamıştır. Wu ve ark. [8]'nin 1988 yılında ve Pearl ve ark. [9]'nin 1998 yılında yaptıkları çalışmalarda akne şiddeti ile anksiyete ve depresyon arasında pozitif bir ilişki kurulmuştur. Bizim çalışmamızda akne şiddeti ile depresyon varlığı arasında ilişki bulunmamıştır. Bazı çalışmalarda anksiyete ve depresyon varlığının yaş ve cinsiyet ile ilişkili olmadığı rapor edilirken, bazı çalışmalarda da aralarında ilişki olabileceği rapor edilmiştir. Golchai ve ark. [1]'nin yaptıkları çalışmada akneli hastalarda depresyon varlığı ile yaş ve cinsiyet arasında ilişki bulunmamıştır. Eun Do ve ark. [4]'nin yaptıkları çalışmada stres, özsaygıda azalma gibi psikolojik etkilerin kız öğrencilerde erkek öğrencilere göre daha fazla olduğu rapor edilmiştir. Kubota ve ark. [10]'nin yaptığı çalışmada akneli hastalarda aknesiz hastalara göre daha fazla depresyon gözleendiği ve kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha fazla depresif olduğu rapor edilmiştir. Uhlenhake ve ark. [11]'nin yaptığı çalışmada 18 yaş ve üstü hastalarda depresyon ve anti depresan ilaç kullanımının 18 yaş altına göre daha fazla olduğu ve kadınlardaki depresyon oranının erkeklerinkinden 2 kat daha fazla olduğu rapor edilmiştir. Yolaç ve ark. [5] psikolojik semptomların hastaların yaş ve eğitim seviyeleri ile negatif korelasyon gösterdiğini ve psikolojik semptomlar ile yaş, cinsiyet, akne şiddeti ve akne lokalizasyonu arasında ilişki olmadığını rapor etmişlerdir. Aktan ve ark. [12]'nin yaptığı çalışmada adölesan kızlarda adölesan erkeklere göre daha fazla negatif psikolojik etkilerin görüldüğü rapor edilmiştir.

Biz çalışmamızda hastaların yaşı ile depresyon arasında ilişki bulunmamakla birlikte, kadın hastalarda erkek hastalara göre daha fazla depresyon varlığı tespit ettik. Ayrıca hastaların yaşı ile akne şiddeti arasında ilişki olmadığını gördük. Eun Do ve ark. [4]'nin yaptıkları çalışmada erkeklerdeki akne prevelansının ve akne şiddetinin kadınlarınkinden daha fazla olduğu bildirilmişlerdir. Wei ve ark. [13] erkeklerde akne prevelansının kadınlara göre daha fazla olduğunu bildirmişlerdir. Uslu ve ark. [14] yaptıkları çalışmada erkek hastalarda akne prevelansının kadın hastalar göre daha yüksek olduğunu ve erkeklerde aknenin kızlara göre daha şiddetli olduğunu rapor etmişlerdir. Aktan ve ark. [12] akne prevelansının erkek hastalarda kadın hastalara göre daha fazla olduğunu ancak akne şiddeti açısından erkek ve kadınlar hastalar arasında fark olmadığını bildirmişlerdir. Biz çalışmamızda erkek hastaların kız hastalara göre daha fazla şiddetli akneleri olduğunu bulduk. Akneli hastalardaki özsaygıda azalma, anksiyete, depresyon ve sosyal ilişkilerde azalmanın vücut imajındaki bozulmaya bağlı olabileceği göz önünde bulundurulmalıdır. Vücut imajında yüzü de içeren bazı bölgeler önemli role sahiptir. Bu bölümdeki küçük lezyonlar bile çok büyük gözükp kişide hayal kırıklığı yaratabilir. Bu imaj bozukluğu depresyon, anksiyete gibi psikolojik bozukluklara sebep olabilir [1, 7, 8].

Çalışmamızın sonuçlarına göre; akneli hastalarda depresyon varlığı ile akne şiddeti ve yaş arasında ilişki bulunmamakla birlikte kızlarda erkeklere göre daha fazla depresyon görülmektedir. Hastaların akne problemleri yanında psikolojik durumları da gözden geçirilmeli ve gerekirse psikolojik destek için gerekli bölüme yönlendirilmelidir.

Kaynaklar

1. Golchai J, Khani SH, Heidarzadeh A, Eshkevari SS, Alizade N, Eftekhari H. Comparison of anxiety and depression in patients with acne vulgaris and healthy individuals. *Indian J Dermatol* 2010; 55: 352-4.
2. Acar MA, Aksungur VL. Akne ve Benzeri Hastalıklar. Editörler: Tüzün Y, Gürer

- MA, Serdaroğlu S, Oğuz O, Aksungur VL. Dermatoloji. 3 baskı. İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri; 2008; s: 1189-216.
3. Zaenglein AL, Graber EM, Thiboutot DM, Strauss JS. Acne Vulgaris and Acneiform Eruptions. In Wolff K, Goldsmith LA, Katz SI, Gilchrist BA, Paller AS, Leffell DJ eds. Fitzpatrick's Dermatology in General Medicine. 7 th ed. New York:Mc Graw Hill; 2008; pp: 690-703.
  4. Do JE, Cho SM, In SI, Lim KY, Lee S, Lee ES. Psychosocial aspects of acne vulgaris: A community-based study with Korean Adolescents. Ann Dermatol 2009; 21: 125-9.
  5. Yolaç Yarpuz A, Demirci Saadet E, Erdi Şanlı H, Devrimci Özgüven H. Social anxiety level in acne vulgaris patients and Its relationship to clinical variables. Türk Psikiyatri Derg 2008; 19: 29-37.
  6. Rehn LM, Meririnne E, Höök-Nikanne J, Isometsa E, Henriksson M. Depressive symptoms, suicidal ideation and acne: A study of male finnish conscripts. J Eur Acad Dermatol Venerol 2008; 22: 561-7.
  7. Yazıcı K, Baz K, Yazıcı AE, Köktürk A, Tot S, Demirseren D, Buturak V. Disease-specific quality of life is associated with anxiety and depression in patients with acne. J Eur Acad Dermatol Venereol 2004; 18: 435-9.
  8. Wu SF, Kinder BN, Trunnell TN, Fulton JE. Role of anxiety and anger in acne patients: a relationship with the severity of the disorder. J Am Acad Dermatol 1988; 18: 325-33.
  9. Pearl A, Arroll B, Lello J, Birchall NM. The impact of acne: A study of adolescent's attitudes, perception and knowledge. N Z Med J 1998; 111: 269-71.
  10. Kubota Y, Shirahige Y, Nakai K, Katsuura J, Moriue T, Yoneda K. Community-based epidemiological study of psychosocial effects of acne in Japanese adolescents. J Dermatol 2010; 37: 617-22.
  11. Unlenhake E, Yentzer BA, Feldman SR. Acne vulgaris and depression: a retrospective examination. J Cosmet Dermatol 2010; 9: 59-63.
  12. Aktan S, Özmen E, Şanlı B. Anxiety, depression and nature of acne vulgaris in adolescents. Int J Dermatol 2000; 39: 354-7.
  13. Wei B, Pang Y, Zhu H, Qu L, Xiao T, Wei HC, Chen HD, He CD. The epidemiology of adolescent acne in North East China. J Eur Acad Dermatol Venerol 2010; 24: 953-7.
  14. Uslu G, Sendur N, Uslu M, Savk E, Karaman G, Eskin M. Acne: prevalence, perceptions and effects on psychological health among adolescent in Aydın, Turkey. J Eur Acad Dermatol Venereol 2008; 22: 462-9.